

Dyrkning av spinalvæske

Versjon: 0.1

Sist oppdatert: 21.05.2021

Indikasjon for prøvetaking

Mistanke om meningitt eller ventrikkulitt. Se også [Meningitt og encefalitt](#), [Hasteprøver](#) og [Meningitt og encefalitt hurtigtest](#).

Prøvemateriale

[Spinalvæske](#).

Rekvirering

Elektronisk rekvirering anbefales.

Rekvirenter uten slik tilgang, bruk [papirrekvisisjon](#).

Prøvetaking og behandling

Se [Spinalvæske](#).

- Lumbalpunksjon
- Ved mistanke om shuntinfeksjon, kan spinalvæske også aspireres fra shuntreservoaret
- [Sterilt prøverør](#) uten tilsetning skal alltid brukes, helst 1 - 3 ml (minimum 4 dråper) spinalvæske
- Spinalvæske (0,5 ml) inokulert på blodkulturflasker er nyttig i enkelte tilfeller og er i alle fall anbefalt dersom pasienten har fått antibiotika før prøvetakningen. Erstatte ikke prøve i sterilt glass uten tilsetning, men skal tas i tillegg til slik prøvetakning

Oppbevaring og forsendelse

- Spinalvæske på beholder uten tilsetning skal vanligvis oppbevares i romtemperatur, men ved mistanke om shuntinfeksjon bør prøven oppbevares kjølig. Prøven er holdbar i 4 timer etter prøvetakning
- Prøve inokulert på blodkulturflasker skal oppbevares i romtemperatur og er holdbare i ett døgn

Undersøkellesprinsipp

- Direkte mikroskopi samme dag som prøven er mottatt i laboratoriet
- Bakteriologisk dyrkningsmetodikk
- Eventuelt nukleinsyre-amplifikasjonsteknikk (PCR), ved klinisk mistanke om meningitt uten vekst, eller hvis antibiotika er startet før prøvetakning

Utførende laboratorium

- Enhet for bakteriologi, OUS Ullevål
- Enhet for bakteriologi, OUS Rikshospitalet

- Bakteriologisk fagenhet, Avdeling for medisinsk biokjemi, OUS Radiumhospitalet

Svar

Relevante bakteriefunn rapporteres med mengdeangivelse og resistensbestemmelse.

Vanligste etiologiske agens:

- Pneumokokker
- *Neisseria meningitidis*
- Beta-hemolytiske streptokokker gruppe B
- Gram negative stavbakterier
- *Haemophilus influenzae*
- *Listeria monocytogenes*

Fremmedlegeme i spinalkanalen:

- Stafylokokker
- Propionebakterier

Svartid

- Positive prøver: Vanligvis 3-5 døgn.
- Negative prøver til bakteriologisk dyrkning: Vanligvis 3 døgn, ved fremmedlegeme 7 døgn.
- Negative prøver til sopp-dyrkning: Vanligvis 7 døgn, for immunsupprimerte inntil 21 døgn.

Tolkning

Spinalvæske er normalt steril og som hovedregel blir alle funn av mikrober vurdert til å ha mulig klinisk betydning.

Spinalvæske kan bli kontaminert av bakterier på hud, enten ved prøvetakning eller ved senere håndtering av prøven, og tolkning ved funn av mikrober som normalt ikke gir infeksjon i sentralnervesystemet er avhengig av den kliniske situasjonen. Kliniske opplysninger er derfor avgjørende for vurdering og håndtering av slike mikrober.

Dersom laboratoriet vurderer et funn til å ha usikker klinisk betydning, vil dette bli kommentert i svarrapporten.

Resistensbestemmelse vil vanligvis utføres på mikrober som laboratoriet vurderer til å ha klinisk betydning.

Akkreditert

Analysen er akkreditert etter ISO 15189.

Nyttige lenker

- [Stategimøte nr. 22,2008. Bakterielle infeksjoner i CNS \(pdf\).](#)